

Savelsbos

De rondleidingen in het 'Savelsbos', ongeveer 10 kilometer ten zuiden van Maastricht, onder leiding van natuurgidsen, worden in april hervat en tot en met augustus gehouden.

Elke zaterdag- en zondagmiddag (in de maanden juli en augustus bovendien op woensdagmiddag) kunnen belangstellenden zich verzamelen bij het bezoekerscentrum Moerslag 14 te St. Geertruid om 15 uur. Dit bezoekerscentrum, waarin een bescheiden streekmuseum is ondergebracht, ligt aan de weg van St. Geertruid naar Eijsden en is duidelijk door A.N.W.B. wegwijzers aangegeven. Een klein parkeerterrein is aanwezig. De wandeling waaraan men zonder kosten kan deelnemen duurt ongeveer 2 à 2½ uur. Honden moeten aan de lijn worden gehouden.

Het bezoekerscentrum is elke zaterdag en zondag geopend van 11 tot 17 uur en kan kosteloos worden bezichtigd. Een receptionist is aanwezig voor inlichtingen. Zelfs een toiletgebouwtje staat het publiek ter beschikking.

Het natuurpad kan men op eigen gelegenheid belopen. Duur ongeveer ½ uur.

Naambordjes wijzen de bezoekers op planten, struiken en bomen en geven enkele wetenswaardigheden aan. Het natuurpad is geopend van zonsop- tot zonsondergang.

Al deze door het Staatsbosbeheer in Limburg ontwikkelde educatieve recreatieve voorzieningen worden aan de hoede van het publiek toevertrouwd, waarbij deze dienst vertrouwd, dat het publiek geen planten en bloemen zal vernielen of meenemen.

Uit de Natuurbescherming

'Voorne in de Branding' heet de brochure, uitgegeven door het Biologisch station Weeversduin. 'Voorne in de Branding' is het keiharde antwoord van de verontruste biologen op de nimmer aflatende industrialisatie-drift van Rotterdam. In deze uitstekend leesbare brochure, samengesteld door Dr. Adriani en Dr. v. d. Maarel, wordt het belang van Voorne als natuurreservaat duidelijk en overzichtelijk naar voren gebracht. Zo blijken er van de 1350 soorten hogere planten die in Nederland voorkomen alleen al op Voorne 684 voor te komen. Dit betekent dat 50 % van onze flora hier op nog geen 0,5 promille van ons grondgebied voorkomt.

Dat de gevaren van verarming groot zijn blijkt uit het feit dat gedurende de laatste 50 jaar het aantal soorten van het Rijnmondgebied, zonder Voorne, maar liefst van 680 tot 350 soorten te zijn verminderd. Het zijn natuurlijk de zeldzame levensgemeenschappen die het meest bedreigd worden. Het duingebied van Voorne, met zijn grote variatie aan milieutypen, is ongetwijfeld een der belangrijkste natuurreservaten van de Europese kustlijn. Met deze brochure, die u beslist moet gaan lezen, heeft de natuurbescherming een uitstekende stap gedaan naar een beter begrip voor Voorne. 'Voorne een testcase', schreef de Gelderlander (3-3), niet alleen een testcase voor de natuurbescherming maar voor onze gehele ruimtelijke ordening. De recente plannen van Rotterdam, met de fraaie naam Plan 2000+ gaan niet alleen in tegen de natuurbescherming maar zijn duidelijk in strijd met onze gehele ruimtelijke ordening. Dit Plan 2000+ lekte 'toevallig' enkele dagen voor de behandeling van de zeehaven-nota in de Tweede Kamer uit. Het Vrije Volk was de gelukkige. In dit plan, wat al weer veel verder gaat dan de plannen van het 'Groene boekje' (Zeehaven ontwikkeling Z.W.-Nederland) wil Rotterdam geheel Voorne Putten en Goeree-Overflakkee volbouwen met havens, industrieterreinen en steden. Het duingebied wordt door een grote Maasvlakte geheel van de zee afgesloten. Het reservaat blijft als een polletje temidden van dit alles 'over'.

Trouw (1-3) had hierover een goed interview met Prof. Pouderoyen. Deze werktuigbouwkundige kwam tot enkele conclusies die ook voor de natuurbescherming van belang zijn. Dat de werkgelegenheid van de overwegend petrochemische industrie erg laag is was al in brede kring bekend. Dat de industrieconcentratie rond Rotterdam uiteindelijk de kurk is waar onze economie op drijft, bleek uit dit interview geheel niet zo zeker te zijn als Rotterdamse kringen wel eens doen voorkomen. Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (C.B.S.) is het netto nationaal product op de toegevoegde waarde voor het gehele Rotterdamse gebied slechts 12,1 %. Alleen de stad Amsterdam komt al op 11,5 %. Zeer terecht wijst Prof. Pouderoyen er nogmaals op dat de eenzijdige ontwikkeling rond Rotterdam economisch erg kwetsbaar is.

De Contact Commissie sprak ook klare taal, zij stelde onder meer: 'Welvaart mag geen voorrang krijgen boven welzijn. De zorg voor het woonmilieu krijgt volstrekt onvoldoende aandacht. Wanneer dit zo doorgaat, dreigt een ontwikkeling op gang te komen, die niet meer te stuiten is. Het faillissement van de ruimtelijke ordening is dan aanstaande.'

De A.N.W.B. leverde een goede bijdrage door de brochure 'Vuile Lucht' uit te geven. Veel gegevens over de luchtverontreiniging zijn hierin verwerkt.

In *Natuur en Landschap* no. 3 beschrijft Dr. de Jonge de betrekkelijkheid van de hoogbouw. De, vooral in de kleinere steden zo graag toegepaste hoogbouw, blijkt noch ruimte besparend noch economischer te zijn dan laagbouw. Landschappelijk zijn het ook geen aanwinsten. Schrijver pleit voor richtlijnen die inhouden dat kwetsbare landschappen b.v. de binnenduinrand-, polder- en plassenlandschappen vrij blijven van hoogbouw.

Natuurmonumenten (N.M.) hield op 15 februari weer haar jaarlijkse vragen vergadering. Om in de veelheid van vragen wat orde te brengen stelt men sinds enkele jaren een bepaald onderwerp centraal. Dit jaar was het de recreatie in de natuurreservaten. Ir. Coops van Natuurmonumenten hield hierover een korte inleiding waarin hij ondermeer stelde dat men wat de recreatieve voorzieningen in de terreinen betreft denkt aan een grotere differentiatie in deze voorzieningen (zônering).

De opzet zoals die in het Deelerwoud wordt toegepast blijkt in de praktijk wel te voldoen. Zaal noch de samengestelde gespreksgroep was in staat veel nieuwe inzichten naar voren te brengen. De gehele probleemstelling was te weinig doordacht om tot een goede discussie te komen. Een aantal open vragen, ingediend door de jeugdbonders, zorgden na de pauze voor een veel levendiger discussie.

Deze vragen kwamen in het kort hier op neer:

- I) De communicatie tussen de natuurbeschermings-staf en de leden is te gering.
- II) Men wil een duidelijker stellingname van de natuurbescherming ten aanzien van de steeds grotere milieu-aantasting.
- III) Men vraagt zich af of door het samengaan van de vele natuurbeschermingsinstanties men niet tot een krachtiger apparaat zou kunnen komen.

Het probleem van de gebrekkige communicatie bleek door de directie van N.M. ook wel te zijn gevoeld, want naast de goed lopende contactavonden, bleek het uitgeven van een krant (4 maal per jaar) in een vergevorderd stadium te zijn. Of er nu met deze krant meer duidelijkheid zal komen bleef een open vraag. De topfiguren uit de natuurbescherming worden steeds meer ingeweven in ambtelijke en semi-ambtelijke overlegorganen, het geen enerzijds zijn groot nut heeft maar anderzijds hen ook sterk aan banden legt. Bij de opzet van de natuurbeschermings-krant zal men moeten proberen deze een vorm te geven dat zowel de ambtelijk als de niet gebonden natuurbeschermers (leden) haar als spreekbuis kunnen gebruiken. De juiste formule tussen informatief en populair natuurwetenschappelijk zal met veel gevoel gekozen moeten worden.

Een voorstel tot herstructurering van de natuurbescherming zou enkele jaren geleden als een bom zijn ingeslagen. Het feit dat de voorzitter Mr. Bloemens nu toegaf dit onderwerp op de volgende vragenvergadering centraal te willen stellen bewijst hoe de instelling ten aanzien van een concentratie binnen de natuurbeschermingswereld zich aan het veranderen is. Niet geheel ten onrechte waren de jeugdbonders teleurgesteld dat het gesprek hierover een vol jaar zal moeten blijven liggen. Wil men echter over dit subtiële probleem volgend jaar tot een redelijke discussie komen dan zal voorafgaande meningsvorming nodig zijn. De beloofde krant zal helaas niet voor voorjaar 1970 voor het eerst uitkomen zodat hiervan geen gebruik gemaakt kan worden. De staf, dat bleek deze middag weer overduidelijk, werkt de laatste jaren onder een enorme druk. De aanslagen op de terreinen worden steeds veelvuldiger. Dat zij aan het voorbereiden en doordenken van problemen als communicatie met de leden, recreatie voorzieningen en zeker een herstructurering gewoon niet toekomen, was voor ieder duidelijk.

Geld voor uitbreiding van de staf is voorlopig niet of nauwelijks voorhanden.

Een mogelijkheid om althans een beetje uit deze inpassie te komen werd slechts zijdelings genoemd. Mijsz inziens zou men uit de actieve ledengroep werkgroepen moeten formeren met duidelijk omschreven opdrachten. De werkgroep brengt voor de vragenvergadering rapport uit. Deze rapporten zijn op aanvraag voor de leden op het kantoor verkrijgbaar. Na discussie op de vragenvergadering kunnen ze op de A.V. behandeld worden of als beleidsadvies de staf ten dienste gesteld worden. Werkgroepen met opdrachten als propaganda, contact met de leden, opzet van de krant en de herstructurering van de natuurbescherming zouden veel denkwerk kunnen verrichten. Het zo noodzakelijke contact met de achterban zou hierdoor versterkt worden en de volgende vragenvergadering zou met een van tevoren doordachte stof kunnen beginnen.

Bennekom

S. Algra

Bronnen:

Voorne in de Branding. Dr. Adriani en Dr. v. d. Maarel.

Verkrijgbaar bij Natuurmonumenten, Herengracht 540, Amsterdam. Giro 9933. f 3,75.

Vuile Lucht. Ir. Y. Buurma. Recreatie brochure no. 6. A.N.W.B. Postbus no. 6. Den Haag. Gratis.

Natuur en Landschap no. 3 1968. Contact Commissie, Herengracht 540. Giro 246212.

Losse nummers f 1,25.